

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 ft. — Félévre . . . 2 ft.
Negyedévre . . . 1 ft. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénznek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

Felhívás.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet célja és szervezete.

Hazánk szőlőhegyeit elpusztította a phylloxera!

Szőlőink megsemmisülésével elveszett egy mérhetlen nagy nemzeti vagyon. Szőlőtermelő népünk elszegényedett s egy igen nagy részük a koldusbottól menekülendő, Amerikába és Szlavóniába vándorol.

Társadalmunk a szőlők pusztulása után agoniába esett, sem bátorsága, sem pénze nem volt, de még ut és mód sem volt arra, hogy új szőlőket miként ültessen, a kipusztultakat miként rekonstruálja, a kezdeményezést az államtól várta, sőt még ma is ott állunk, hogy szőlőtermelőink nagyrésze mindent az államhatalomtól vár, pénzt, talajt, szakértelmet!

Az állam az elpusztult szőlők rekonstruálása s új szőlők telepítése tekintetében megtesz ugyan minden tőle telhetőt, azonban e tekintetben a legnagyobb feladat nem az államra, hanem a társadalomra hárul. Az állam adhat segítyt, adhat olcsó kölcsönt a szőlőtelepítőnek, de nem adhat kész, kellő szakértelemmel betelepített szőlőt, ezt megtenni a társadalom feladata. Ezen társadalmi feladat keresztülvitelét vállalta magára az országos szőlőtelepítő szövetkezet.

Mert ugyan mit ér a segéllyel, mit ér az olcsó kölcsönrel a közép és kis szőlőtermelő, ha nincs megfelelő szőlőtalaja s ha nem bír szakértelemmel az új szőlőkultúrában. Megfelelő talajba szakértelem nélkül ültetett és kezelt szőlők csak a nemzeti vagyon további pusztulását mozditják elő.

„Kész szőlőt a termelő kezébe!“ Ez jelszava az országos szőlőtelepítő szövetkezetnek!

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet az egész országra kiterjeszti tevékenységét és az elpusztult szőlők rekonstruálása, új szőlők telepítése, a kor színvonalán álló egészséges munkáirány

követése, a hazai csemege-szőlő és borkészleteknek külföldön biztos és állandó piacok szerzése stb. által vissza akarja hódítani veszendőbe ment nemzeti nagy kincsünket, a „szőlőt“ és ezzel biztosítani akarja szőlőművelő népünk vagyonsodását s ezeknek nyújtand biztos alapot a tisztességes megélhetésre. A szövetkezet működését egyenlő arányban terjeszti ki úgy a kötött, mint a homoktalajon levő szőlőkultúrára.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet feladatainak megvalósítása céljából azon tagjai számára, a kiknek sem szőlőtalajuk, sem pénzük, sem szakértelmük nincs, szőlőterületet vásárol azokat beülteti, parcellázza s nekik a vételárnak 10—15 év alatt kisebb részletekben leendő törlesztése mellett tulajdonukba bocsátja.

Azon tagjainak, kiknek talajuk van, de pénzük és szakértelmük nincs, talaját beülteti, őket szakképzett kezelők által az új kultúrába bevezeti s a beültetésért járó munkadíjat hosszabb lejáratu kölcsön formájában szedi be tőlük, hogy ki-ki szőlőtermése egy töredékéből könnyedén törleszthesse tartozását; végül azon tagjai részére, a kiknél csak a szakértelem és jártasság hiányzik, a szövetkezeti telepeken munkásokat és szőlőkezelőket képez.

Nagy, sőt kiváló súlyt fektet a szövetkezet a homoki szőlőkultúrára s minden erejével azon lesz, hogy a homoki szőlők telepítését még az által is előmozdítsa, hogy igyekezni fog megnyerni a saját jótállása mellett, pénzintézeteket arra, hogy az állam által garantított (25 millió) kölcsönhöz hasonló feltételek mellett homoki szőlőkre is engedélyezzenek törlesztéses kölcsönöket. Ilyen kedvezményre a homoki szőlők jóvelmezőségüknél fogva méltán igényt tarthatnak!

A szövetkezet ezen nagy feladatai mellett tagjai egyéb szőlészeti szükségleteit is ellátandja, nevezetesen európai és amerikai szőlővesszőket és oltványokat tömegesen termel s azokat tagjainak jutányosan bocsátja rendelkezésére, vala-

mint a tagok vesszőkészletei eladását közvetíti, államilag segélyezett anya- és minta szőlőtelepeket létesít, karónyerés céljára akáczosokat ültet és kosárfűzt termel.

Tagjai körében a szakértelmet igen olcsó szaklap kiadása által is terjeszti a szőlészeti mellékterményeket feldolgozza s a jobban nem értékesíthető borokból cognacot gyárt.

Szőlőszetünk felvirágoztatására azonban mindez nem elég, mert mit ér a legszebb szőlő, mit ér a legjobb bor, ha nincs rá vevő. A szövetkezet működésének egyik fő csoportja leendő a szőlőtermények jó áron való s biztos értékesíthetőségének keresztülvitele.

Ezen cél elérésére a szövetkezet tagjai bor és csemege szőlőkészleteinek eladását közvetíti, külföldi piacokat keres fel és nyer meg, külföldi kereskedőket hív be, hogy tagjai szőlőjét és borait lehető jó áron eladhassa. Sőt ennél sem áll meg, hanem ha nagyobb bor mennyiségek állanak majd rendelkezésre a monarchia, esetleg a külföld nagyobb városaiban mintapincéket és kiméréseket állít fel, továbbá szőlő- és borkiállításokat és auctiókat rendez.

Mindezek oly nagyhorderejű feladatok, melyeknek céltudatos megvalósítása nélkül szőlőink helyreállítva, szőlőtermelő népünk a koldusbottól megmentve s szőlő és borkereskedelmünk felvirágoztatva nem lesz s nem lehet soha.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet székhelye Budapest.

A működéséhez szükséges tőke 100 korona névértékű üzletrészek kibocsátása által képezetik. Az üzletrészek havi 10 koronás részletekben is fizethetők. A szervezési költségek fedezésére minden üzletrész után a jegyzés alkalmával 2 korona beiratási díj fizetendő.

A szövetkezet ügyeit Budapesten az igazgatóság vezeti a felügyelő-bizottság ellenőrzése mellett. A vidéki ügyvitel és a tagokkal való érintkezés sikeres keresztülvitele céljából, az igazgatóság minden községben, hol szőlőtermeléssel

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRCZAJA.

Az operett.

Irta: D' Amant Leó.*)

Önök bizonyára sokat mulattak már a csörgősapkás, bohókás muzsa egy-egy szülöttjén: operetten.

Mi más az operett? összefüggéstelen, többnyire modern, de néha a legfurcsább antik fantazmagória azzal az egyedüli létjogosultsággal és czéllal, hogy az egybegyűlt közönséget ne csak bohókás alapjából kiforgatott helyzeteivel, szövegeivel és fordulataival mulattassa, hanem alkalmat adjon a zeneszerzőnek is, néhány zeneszám belekomponálásával tanubizonyosságot tenni arról, mennyire bele lehet vinni a nagy közönséget, hogy két-három fülbemászó melódia után a legképtelenebb színpadi cselekményen is túl tegye magát.

*) Vettük a kedvelt zeneszerző tollából a kis apróságot mely intimitásainál fogva bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat. D' Amant Leó több operettnek és kisebb, elterjedt zenedarabnak a szerzője; a budapesti m. kir. opera pedig jövő évi műsorába felvette új basettjét, a „Mámor“ címűt. Szerk.

Rendszerint az „Otthon“-ban jövőnk össze a szövegírókkal, kik javarészt a hivatásos írói gárdából kerülnek ki, vagy pláne a napi sajtó rabmunkásai.

A társalgóban vagy az olvasótermekben csak úgy hemzseg a sok „nagy név“ viselője.

Ott látjuk Rákosi Jenő mellett Alexander Bernátot, Kiss Józsefet, Rákosi Vikort, Szomaházy Istvánt, Tábori Róbertet, Bródy Sándort, Ágai Adolfot, Sebők Zsigmond, Gárdonyi Géza, Ambrus Zoltán, Márkus József, Bárony István, Lipsey Ádám, Hevesi József, Komor Gyula, Márkus Miksa, Murai Károly, Gerő Ödön, Salamon Ödön, Radó Antal, Gerő Károly is minden naposak a kör helyiségeiben. Hát még az ifjabb gárda Beöthy László, Makai Emil, Szomor Emil, Heltai Jenő, Faragó, Szalay Emil stb. szintén teljes számban jelen vannak.

De igaz: eltértem eredeti czéltól; s egy kis „Otthon“ leírást rögtönöztem, — de hát amikor olyan jól esik egy kicsit „mírólnunk“ is beszélni.

A zeneszerzők is kis légiókat küldenek az „Otthon“-ba. Ott látjuk a „mestert“: Konti Józsefet, ki most amerikába készül, Bokor Józsefet, az „Alamuszi“ és egy csomó pályanyertes darab szerzőjét, Barna Jzst, a vigszínház karnagyát, Káldy Gyula operaigaz-

gatót Rigó József hegedűművészt, Somogyi M. zeneiskola igazgatót, Ernei József tanárt stb.

Ilyenkor kis csoportok verődnek össze. Így beszélnek meg egy-egy kritikai vagy színpadi munkát, így beszélnek meg az alakítandó társzerezőséget, s ez az első stádiuma többek között az operettnek is.

A zeneszerző sopánkodik: „nincs valamire való szöveg“, de jó hangosan és lehetőleg valami librettista közelében sóhajtja el, úgy hogy emez azután maga ajánlkozik holmi szöveg megírására.

Következik a mese elmondása, a főbb jelenetek a „slágerek“ megállapítása és aztán a munka.

Egy-két hónap alatt készen áll a szöveg, s most a zeneszerző kezébe kerül az. Ha két-három szám készen van; megint összeülnek, hol ez, hol az nem felel meg. Hosszas de rendszerint baráti vita után, megállapodnak, sőt újabb ideákat szönek bele a darabba. A primadonnák meglátogatása, egy kuplé vagy belépő eljátszása már vele járó dolog de minden esetre arra jó, hogy hangulatot csináljon az „illetékes körökben“ (értsd a primadonnáknál).

Vége meg van a nagy munka, s most a „hangszerelés“ következik. A ki még nem látott operett

foglalkoznak, bizalmi férfiakat „ügyvivőket“ nevez ki, a kiknek feladata leendő:

1. Eladásra és betelepítésre ajánlott szőlőterületeket nyilvántartani, s a szövetkezettel közölni.

2. A szövetkezet által beiktatott szőlőterületekre kerülő szőlők vételére ajánlkozó vevőkkel tárgyalni.

3. A működése helyén lévő bór, szőlő okmány, vesszőstb. készletet, illetve szükséglet tudakolni a szövetkezetnek bejelenteni, bormintákat beszerezni s küldeni.

4. A szövetkezet által venni vagy eladni kívánt terményeket és anyagokat tudakolni s a vételt vagy eladást közvetíteni. Végül

5. Mindezekről könyvet vezetni. Az ügyvivőket működésükért az igazgatóság által meghatározandó jutalék illeti.

A szövetkezet tagja lehet bárki, nemkülönbön alapok és egyletek, mint jogi személyek, és kiskorúak is az általuk aláírott belépési nyilatkozat alapján. A szőlőtelepítés és a szőlőszeti termények értékesítését ennyire felölő intézmény biztos emeltyűje leendő szőlőtermelésünk és borászatunk felvirágzásának, s ha ezen célját a szövetkezet betölti, a mi, hogy megtörténend kétségtelen, ezzel együtt nem megvetendő, pénzügyi eredményt is ér el az által, hogy az üzletrészek után tisztességes, sőt-jelentékeny osztalékot fog tagjainak juttatni.

Az üzletrészek törlesztésére szolgáló összegek egyelőre a Pesti magyar kereskedelmi bank terézvárosi fiókjához Budapest, VI. Andrassy-ut 21. sz. alatt küldendők.

Bővebb értesítést ad az országos szőlőtelepítő szövetkezet szervező irodája (Budapest VI. Nagymező-utca 12. sz. a.

HIREK.

— **Személyi hír.** Gróf Csáky Albin városunk országgyűlési képviselője az elmúlt héten városunkban időzött Gróf Bolza Géza kastélyában. A volt kultusz-miniszter estéknél ellátogatott az ur kaszinóba, barátságosan beszélgetve közéletünk vezérfőfeivel. Továbbá a „Szabadelvű polgári körbe“ is ahol megjelenése igen jó hatást tett a jelenvolt földmives gazdáinkra a kiknek helyzetéről, viszonyairól a legnagyobb jóindulattal kérdezősködve ismert egyszerűségével s lekötőtelző modorával a legszívesebben társalgott. Mintán kellő felvilágosítást nyert a kör célját illetőleg örömet fejezte ki a felett, hogy a kör iránt érdeklődéssel fog viselkedni s hogy az alapítók sorában hájt részt venni. Szívvel üdvözöljük őt e minőségben is városunkban.

— **Lukács György** megyénk főispánjának beiktatási ünnepélye ma történt meg nagy lelkesedés mellett Gyulán. A megyei beiktató gyűlést Te Deum előzte meg. A közgyűlésre a főispánt küldöttség élén Gócz prépost vezette. Vele jött harmincz budapesti notabilitás. A megye közönsége a főispánt lelkesült éljenzéssel fogadta. A közgyűlés megnyitása után Bartók főjegyző kezébe letette a főispán az eküt. A főjegyző üdvözlő beszédére Lukács György hosszabb beszédben

partitúrát, annak még oly élénk esztelés vagy fantázia mellett is még csak halovány forgalmasan lehet arról hogy micsoda fizikai munkát végez az a szegény zeneköltő, a mialatt azon töprenkedik, hogy klarinéttel vagy a nagy dobbal játszassa el a hősszerelmes ömlengő melódiáit.

Képzelnék egy 5—600 oldalas kötetet, melynek minden oldalán átlag van 6—800 kótafej minden egyes fej leírása előtt gondolkodni kell — ugyebár ez munka?

S aki ezt nem tudja milyen könnyen ítelkezik a szegény zeneszerzők sok hónapi munkája felett!

Ha már minden készen áll szépen letisztázva benyújtjuk a népszínházhoz. Szigorú ott nagyon a bírálók — és igazuk van. Inkább legyünk egyesekkel szemben szigorúak, mint kellemetlenek a „nagy közönség“ nevű ezerejű sárkánnyal. (Mindenképp kritikál mindenikkel külön-külön kellene tehát megbirkózni.)

Az elfogadott darabon is változtatnak. A bírálók, az igazgató, a rendező, a prima- és secundadonák, a karmesterek, s talán még a függönyhúzó is ha engedjük.

Sokszor azonban szívesen beadjuk a derekunkat — hátha jobb így, gondoljuk.

fejtette ki programját. Dicséri Békés megye tisztikarát. A szabadelvű irány. Híve s azt tartja, hogy a szabadelvűség legbiztosabb támasza a vallásosság. A gazdasági bajokat helyes gazdasági politikával kell gyógyítani. A szocializmus gyógyítására főhívja a „hírtökös“ osztály segítségét. A beszédre Köbly Sándor alispán válaszolt. Mosthuszonhárom küldöttség tisztelegése következett. A tisztelegő, katolikus papságnak a főispán válaszában kifejtette, hogy nemely körben szükségessé vált a szabadelvűség és a vallásosság ellenségeinek üntomárol, ami elfogultság, mert az államnak az egyházpolitikával vallásellenesszándékát nem volt és nincs. A tisztelegések után 300 terítékű banket volt, melyen Lukács főispán a királyi, Fábry alispán a főispánra Lukács Béla a megyére, Oláh főügyész a vendégekre Lázár ezredes a polgárságra, Ruffy Pál Lukács Györgyre Barabás Béla a megye-tisztikárára, Terényi Lukácsra, Kéry Elek Terényire mondott felköszöntőt. Perczel Dezső, Darányi Ignác Lukács László miniszterek táviratilag üdvözölték az új főispánt Óriási tetszést keltett Tisza Kálmán sürgönye, melyben régi barátja fiának szerencsét kíván. A beiktatón Nagyvárad, Bihar, Csongrád és Arad törvényhatóságai is képviselve voltak. — Este a főispán vendégei tiszteletére a Komló fogadóban lakomát adott.

— **Közgyűlési közgyűlés** volt folyó hó 22-én. A közgyűlésen igen fontos tárgyak kerültek szőnyegre, mindazáltal a városatyák olyan lassan gyülekeztek, hogy az előjáróság kénytelen volt egybekért küldeni hogy a határozatképesség meglegyen s így lehetett aztán a gyűlést 2 és 1/2 óra helyett 3 és 1/2 órakor megnyitni. A gyűlés első tárgya volt az aszfalt-járda létesítése. 7 ajánlat érkezett be, melyek közül az előjáróság 2-öt, még pedig az angol-magyar és a magyar-aszfalt részvénytársaság ajánlatát terjesztette, mint legelfogadhatóbbat elő. A közgyűlés egyhangulag az angol-magyar aszfalt részvénytársaság ajánlatát fogadta el s megbizta az előjáróságot, hogy a további teendőköt tegye meg. A második tárgy volt az aszfalt létesítéséhez szükséges 40.000 frt kölcsön felvétele. A közgyűlés egyhangulag (Klenke József volt bíró nem szavazott) elhatározta, hogy a 40.000 frt kölcsönt 50 évi törlesztésre veszi fel és megbizta az előjáróságot, hogy a bankokkal ez irányban érintkezésbe lépjen. Még két tárgy lett volna, de az idő előrehaladttsága miatt ezek a legközelebbi közgyűlésre halasztatván, az elnök a gyűlést berekeszté.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A helybeli tanítóegyesület ma délután rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyai érdekesek, óhajtható, hogy a tagok teljességében jelenjenek meg.

— **Tűzoltó gyakorlat.** Az önk. tűzoltó egyesület működő tagjai ma. d. n. 4 órakor gyakorlatot tartanak a városháza udvarán. Gyakorlat után az Árpád vendéglő épületének tűzrendőri vizsgálata leendő.

— **Sikeres szigorlat.** S a J. cz. Aladár S. a J. cz. Ferencz-takarekpénztári vezérigazgató fia mint hallgató sikerrel tette le Kolozsvárott az első ügyvédi szigorlatot. Gratulálunk!

— **Férbíró hordó.** Folyó hó 21-én a Beliczey-uton járó-kelők egy hatalmas robbanás ijesztette meg. A népesödület mindjárt mulatta, hogy a robbanás a Réthy-féle ezetgyárban történt. Egy hordót tisztítottak gőzzel mely a tisztítás alatt szétrobbant. Egyéb baj nem esett.

A próbák alatt hol ez, hol az nem stimmel, van megint baj quantum satis.

Végre itt a főpróba napja. Véres verejtékeket izzadunk a sok mogorva kritikus bácsitól úgy félünk — hol is van, egy hasonlat! mint — mint a büntető pedig hát jó barát mind ott fenn az Otthonban de itt a hazamezőn ellenséges labon állunk egymással.

Mikor már a zenemű kiadóval és színházügynökökkel is rendben van az ember, következnék a virág-gondok: melyik primadonnának milyent adjunk, hogy a másik meg ne sértődjék stb.

Az előadást követő napon azután letárgyalnak bennünket amugy isten igazában a lapok színházi rovatában. . . Lesújtva, félig alétan olvasatik ezt az érzést nem kívánom még a legnagyobb ellenségemnek sem!

Mindezeket összefoglalva egy jó tanácscsal akarom megöszönni szíves türelmüket, mellyel darabjaimat és e pár sort, mint mondani szokás végig „élveztek“.

Óva-intsék gyermekeiket „solse szerezzenek zenét“, ez tudniillik legjobb tudomásom szerint a legkellemetlenebb foglalkozások egyike.

— **Köszönet nyilvánítás.** Roszjányi János ösmert s általánosan kedvelt tánczmester ur, 1897. április hó 19-én azaz husvét másnapján, a központi kávéház összes termeiben Zártkörű táncvizgalmat rendezett s a tisztai jövedelmek egy részét 30 frtot az iparos ifjak önképző körének költségváltására ajándékozta, fogadják ez utána szíves köszönetet az ifjuság nevében. Köszöneteket pedig a következők: — **Két bál.** Husvét másodnapján a „Központ“ és az „Árpád“ helyiségekben bál volt. Az előbbi Roszjányi János tánczmester rendezte s a legjobb látogatottan tartott virágig. Méltó feltűnést és megérdemelt elismerést keltett a „társalgó“, a melyet pütszkikosi ingvillas szépséges Jeányok csikóruhába öltözött helyre legényekkel jártak. Nagy könnyedséggel és ügyességgel mutatta be a festői kis csoport ezt a magyar tánczot majd utána a „kruzipolkát“ s megérdemlő, hogy a névsort közöljük: a párok ezek voltak: Diszpiter, Jutiská és Magyar János, Sörös Juliska és Kotváni János, Színka Juliska és Medvegy Miklós, Jeszénszky Erzsiké és Mácsánszky Sándor, Magyar Erzsike és Laurik János, Bláskó Juliska és Brás Sándor. Sokat tapsoltak nekik s a derek tánczantitot gyakran éljenek! Az első négyest 50-nél több pár tánczolta. A tiszta jövedelem egy részét az iparos ifjak önképző köre kapta. — A másik bál a szabó iparos ifjaké volt a mely nagy közönséget vonzott az Árpád szálloda díszes nagytermébe. Itt sem hiánvzott a jó kedv, a mely a balozókát hajhírt együtt tartotta.

— **Tűz.** Folyó hó 21-én este 8 órakor nyugati felől hatalmas tüzsávok mutatáltak, hogy a határban valahol tűz ütött ki. A toronyór a városi rendőrség felé azt telefohálta, hogy a tűz Gódnényhálmá mellélt lehet. Biztos értesítés a tűzről lapunk zártálg nem érkezett.

— **A kellemetlen vendég.** Mi lehetne ez más, mint a mi meghajlatunk rendellenessége, a gyümölcs-fák és vetemények réme: a tavaszi fagy. Réndes megjelenési ideje nagypétek; most ezt a termilüst ugyan elmulasztotta, hanem azért végképen elhém máradt. Husvét másodnapjának éjjelen bent a városban a dé, a városur kívül gyengé fagy okozott különösen a barackfák szépen fejlődő termésében károkat.

— **Áradások.** A szelid szöke Tiszából, haragos tajtékos Tisza lett. Napról-napra oly rohamosan árad, hogy néhol, mint például Szentesen kénytelenek voltak a komoly-közlekedést beszüntetni. Szeged alát is egyre dagad az ár, hasonlóképp a hozzáánk legközelebb eső Körtevényesen is. A Tisza felső vidékéről pedig csak újabb áradást jeleznek. A hirtelen esőre fordult időjárás növeli a veszedelmét. Az ármentesítő társulat hatványozott munkáján azonban aligha vesz erőt a romboló, pusztító elem.

— **Az utolsó huzás.** A kis-lottónak folyó évi október 1-ével bekövetkezendő megszűntetésébe az előintézkedések már folyamatban vannak. A heten az összes lottógyűjtőkhöz megérkezett a lottóigazgatóság körrendelete, mely a gyűjtőket utasítja, hogy sorsjatek október 1-én beszünttetvel; a huzásokat folyó évi szeptember 29-iki szébeni és prágai huzásokkal becsarják.

— **Nagy lóvásár Érsekújvárott.** A hirtelen megyei gazdasági egyesület által a f. évi május hó 2-án és 3-án (vásárnap és hétfőn) rendezendő XV-ik érsekújvári lóvásárra (Budapesttől 2 órányira) annyiföldi kereskedő jelentkezett, hogy a rendezőség szükségeknek tartja a lótenyésztő gazdák figyelmét ezek körülményre különösen főhívni. A kereskedők tömeges jelentkezése mutatja a nagy keresletet s alapos kilátást nyújt a tenyésztőknek arra, hogy lovakat Érsekújvárral jól eladhatják. Lakások és istállók az Érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők. A vásár megnyitása előtt május 2-án déli 12 órakor, Monostori Károly, a budapesti állatorvosi akadémiá tanára az érsekújvári városháza nagytermében a lótenyésztés helyes irányáról s a czélyszerű értékesítési módokról tart előadást.

— **Gazdáink figyelmébe.** A hamburgi kertészeti kiállítás alkalmával június hó 17-én nyílik meg ugyanott egy rendkívül nagyszabású állatkiállítás, a német gazdák országos egyesülete rendez. Ez utóbbi nagyon érdekés lesz és gazdáink ne mulasszák el e kettős alkalmat saját érdekükben is, hogy maguknak a német földirtokosság haladásáról meggyőződést szerezzenek. Budapesttől június hó 16-án különvonat indul Hamburgba, a melyet az államvasutak menetjegyirodája (Budapest Hungaria szálló) rendez.

— **Kirándulás Stockholmba.** Az államvasutak menetjegyirodája mint értesülünk, a nyáron több rendbeli kirándulást rendez Stockholmba, az ottani

kiállítás megtekintésére. A rendkívüli érdekesnek ígérkező program legközelebb sajtó alá kerül. Az utazás különvonalat történik Berlinen át, a hűvös társaság az új Sassnitz-Trelleborg-i (négy órás hajó út) utirányt veszi igénybe. — Sassnitz és Trelleborg között rendkívül elegáns hajók közlekednek.

Jäger Mari bibliája. Megittuk, hogy a Jäger Mari bibliáját Zsebök János rajztanár szívesleg egy újságíró megszerezte. A bibliában a szörnyeteg asszony sajátkezű följegyzései voltak az első és utolsó lapokon, sőt egy fővárosi czégre is fel volt jegyezve benne. E czéggel a szörnyeteg asszony összeköttesében állt s utóbban az a gyánu merült fel, hogy a mérget a fővárosi czégtől szerezte be. Molnár Elemér vizsgálóbíró bekerete a bibliát a vizsgálat czéljaira, mely ez új irányban már folyamatban is van. A bibliában följegyzett fővárosi czéggel kapcsolatos válik esetleg szükségessé, ha a vizsgálat folyamán újabb adatok merülnének föl. A biblia már Molnár Elemér vizsgálóbíró kezei között van.

A tej konzerválása. A „Budapesti Tudósítás” hozza a következő közleményt. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter értesítvén arról, hogy Észak-Németországban, a pomerániai Stargardban van egy tejcsarnok, mely a friss tejet részben való fogyasztás (vagy által s minden idegen anyag hozzáadása nélkül annyira képes konzerválni, hogy az hosszabb utat is megtéve még napokig teljesen ép állapotban megőrizhető; a múlt héten kiküldötte a nevezett gyár és eljárásának tanulmányozására Nagy Vincze országos tejjgazdasági felügyelőt. A kiküldött a konzerválási eljárást kitérőnek találta s azon berlini kereskedőtől, kiknek a stargardi tejcsarnok ily konzervált édes tejet szállít; erről szintén igen előnyös információkat nyert. Próbaképen az orsz. tejjgazdasági felügyelő egy horodcska ilyen tejet hozatott a földművelésügyi miniszterium részére. A tejet Stargard közelében április hó 5-én reggel fejték és aznap konzerválták; 10-én este 9 órakor adták vasutra. Április 14-én reggel Budapestre érkezvén ugyanaz nap délután 2 órakor bontották föl a horodcskát a földművelésügyi miniszteriumban, s dacára annak, hogy a fejtés óta már 9 és fél nap telt el s hogy a tej 11—12 nap alatt 1030 kilométernyi utat tett meg, mégis 6—6 foknyi hőmérsékkel teljesen ép és édes állapotban érkezett meg; fölforralás után sem mutatott semminemű rendellenes elváltozást. A földművelésügyi miniszter módot fog találni, hogy a nagyfontosságú tanulmányt gazdáinkkal megismertesse s azt nálunk még is honosítsa.

Az első magyar általános biztosító társaság márczius 27-én tartotta közgyűlését Csekonics Erdő gróf v. b. t. t. elnöklése alatt. — Az előterjesztett igazgatósági jelentés szerint az elmúlt év, noha a jégbiztosítási osztályban tetemes veszteség volt kifizető eredménnyel zárul, s a múlt évhez hasonló osztalék kifizetését teszi lehetővé. Az intézeti üzlet folytonos és örvendetes haladásáról és egészséges fejlődéséről a tavalyi tüz és szállítmány osztály díjbevétele a mely az 1895. évi 5.703.520 frt 34 krral felemelkedett 5.823.941 frt 78 krra, vagyis 120.421 frt 44 krra hiúsapora mutat. A tartalékok nagy mértékben emelkedtek. A tiszta nyereség 1.003.763 frt 44 krra rug. Javasolja az igazgatóság, hogy ebből a különböző levonások után minden egyes részvényre 230 frt fizetessék ki. A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság jelentését elfogadta az előterjesztett javaslatoakat és a fölmentvényt megadta. Végül megválasztott választmányi tagokul: Bánffy György grófot, Karátszky Jénő grófot és Schüssberger Nándor bárót s felügyelő bizottsági tagul Hujós Józsefet.

Idők jele. Egyik legmegbízhatóbb forrásunkból kapjuk ma, az utóbbi években szépen fejlődött gazdasági gépiparunk sajnálatos hanyatlását tanúsító azon értesítést, hogy hazánkban legrégebb és legtehetősebb vállalatainak egyike: a Schlick-féle vasöntő és gépgyár r. t. Budapesten, a gazdasági gépek és eszközök gyártását ezentúl jóval szűkebb keretbe szorítja, a mennyiben ezen gépek és eszközök nagyobb részéhek további készítésével felhagy és a raktáraiban felhalmozott nagy mennyiségű ilyenemű gépek és eszközöknek minden elfogadható árban való elárulását, úgy egyenként, mint csoportokban határozta el. Mint a helyzet ösmérő i báran regisztrálhatjuk, hogy ezen derék vállalatnak eme részletét visszavonulása a gazdasági gépszakmától, tisztán csak e téren dugó, áldatlan versenyben nyeri magyarázatát, mely szűk ségessé tette volna azt, hogy országoszerint kiűlnének elismert gyártmányainak minőségét, a melyben leszorított árakkal hozza összhangzatba. A társulat, mely-

nek készítményei a legutóbbi millenaris kiállításon is méltó feltűnést keltettek és a legnagyobb kitüntetést, a díszoklevelet nyerték el, sem hogy az üzletvezetés régi, dicséretes tradíciójától eltérjen, miután meggyőződött arról, hogy jó árut, a mi piaczi árak mellett, csak veszteséggel hozhatja forgalomba, inkább lemondott a további versenyről, élénk sajnálatára a hazai gazdaközönségnek, mely bizonyára lájdalmasan fogja nélküldöni ezen jeles megbízható cég, szolid gyártmányait és nagy kárára gazdasági pépiparunknak melyben egyelőre pótolhatatlan lézapot hagy maga után. Hallomás szerint, a társulat ezentúl fokozott tevékenységgel fog a már eddig is virágzó többi osztályainak, mint: hid-, gép- és waggón építészeti, vas-, horgany- és érczöntő, épületlakatosság, vasszelekezek stb. minél nagyobb mérvben való fejlesztésére törekedni.

CSARNOK.

Szerettek.

*Szerettek örök égi szerelmemmel
Té jó te szent magasztos ideál
Mert nem szerettek érzék szenvedélyhöl
Melyet szét foszt az unalom s halál.*

*Szerettek örök égi szerelmemmel
S nem rábilkó mámort, édes csókokat.
Bisményi égi ábránd szent szerelmem
És áhitat, imádat, hódolat.*

*Té vagy szivemnek szent oltára
Szerelmem istenit, imádd
Édes ábrándosan úgy monidok s zengek
Bűbájos dalt, áhitatos imát.*

*Té vagy szerelmem örök égő napja
Mely lelkemben bűbájos dalt fakaszt
Té vagy a tünde ifjúság muzsája
Té vagy maga az örölszép tavasz.*

*Té vagy az égő szerelmem isteni öljője
A boldog üdv s tündöklő fény.
Té vagy a vilámság bűbájos anyyala,
Té vagy a szeretet s boldogság, drága lény.*

*Szerettek örök égi szerelmemmel
Szerelmem szent, ábrándos áhitat
Mármoros lelkem telve bűvös dallal
S szivemben üdv, fény, boldogság fakad.*

*Té szép pirosló feslő rózsabimbó
Környez bűbájos dal tündöklő fény
Virulj, nőszölygő, neves, mulass viláman
Ha így láttak, oly boldog vagyok én.*

*Szeretni foglak téged mindörökre
Szeretni, mint hívó szent istenit
Rájongani lényed költészetért
S dalolni üdvöm szép költészetét.*

Gédo Simon.

KÖZGAZDASÁG.

Miként munkáljuk meg talajunkat tavasszal?

Kevés idő választja már el a gazdát attól, hogy tevékenységének színterére lépve, ismét kezébe vegye az eke szarvát s folytassa azon munkát, a mely ugyszólván alapját képezi faradozása sikerének. Kezdődik némsokára — sőt már megis kezdődött — a talaj előkészítése a tavaszi vetemény befogadására, nem lesz tehát ezé nélkül emlékezetbe hozni mindama tényezőket, melyek talajunk tavaszi megmunkálásánál figyelembe veendők; nem lesz céltalan annyival inkább mert még maupáság is igen sok gazda nem tartja a

a talaj művelését olyan munkának, mint a mely kellő körültekintést, gondot s figyelmet igényelne.

A talaj okszerű megmunkálásának áldásos befolyása több irányban érvényesül. A termés nagyságának fokozódása, a termés költségének apadása s így végeredményben a jövedelem emelkedése mind oly tényező mely jórészt a talaj helyes művelésének következménye s bár a művelésnek célja mindég egy és ugyanaz, annak véghezvitelénél különböző eljárásokat vagyunk kénytelenek fogánáljosítani, a termelésnél szerepet játszó tényezők sokfélesége miatt. A gazdának e tekintetben öntudatosan kell eljárnia és saját magának kell az égalji, talaj, üzleti stb. viszonyok mérlegelésével, a talaj előkészítésének rendszerét megállapítani.

Önkényt érthető tehát, hogy egy általános, minden viszonyok között használható receptet, a talaj előkészítő rendszerre nézve nem lehet adni; irányadóul szolgálhatnak azonban egyes elvek a következőkben:

A talajművelő eszközök megválasztását illetve a végzendő művelés minőségét illetőleg az a kérdés merül fel először, hogy részesült-e az illető talaj ősszel is megmunkálásban, vagy se? s hogy későn vetendő növény alá készíttük-e el a talajt, vagy pedig oly növény alá, melynek vetése a korai tavaszi időre esik?

Az okszerű talajművelés egyik vezérelve az, hogy minden tavasszal bevetendő terület még az ősz folyamán kellő megmunkálásban részesüljön, mert még az őszi szántással tesszük talajunkat termékelényre, ezzel juttatjuk azt kedvező fizikai állapotba, ezzel szabályozzuk a talaj nedvességi viszonyait, irtjuk a gyomokot s lehetővé tesszük azt, hogy a tavaszi munkálatoakat, vetéseket stb. kellő időben elvégezhessük.

Feltéve tehát, hogy a talaj ősszel meg lett szántva a tavaszi szántás véghezvitelére attól fog függni, hogy későn vetendő növényt termelünk-e, összetömődésre hajlandó volt-e azon talaj, melyet ősszel megszántottunk s részesült-e trágyában.

Későn vetendő növénynek, minő pl. a dohány, a kenőder, a répa, a tengeri, a czirok a tavaszi szántás elkerülhetetlen, mert a talaj a vetés idejéig annyira elgyomosodik, annyira összetömődik, hogy egy porhanyítóval vagy egy fogas boronával nem vagyunk képesek talajunkat a vetésre kellően elkészíteni. Ugyanez az eset áll fenn a természetből fogva összetömődésre hajlandó talajoknál. Trágyázásban részesült talajt pedig akkor szántunk meg tavasszal, ha a trágya a tél folyamán lett kihordva s elterepetve.

Minden egyéb esetben, czélszerűbb a tavaszi szántást elhagyni s helyette a talajt csak megporhanyítani vagy a közepmely járásu extirpatorok, vagy a mely járásu grubberok segítségével. Alkalmazzuk tehát ez eszközöket száraz tavasszal bíró vidékeken és a korai tavaszi vetéseknél. A talaj mélyebb rétegeinek nedvességét legtükéletesebben akkor őrizzük meg, ha az ősszel megszántott talajt tavasszal megporhanyítjuk. Megbecsülhetetlen szolgálatot tesz tavasszal a porhanyító mert a talaj felületés megszikkadása után azonnal munkába állíthatjuk s így a vetéssel idejékorán elkészíthetünk.

Ván rá eset, hogy tavasszal még porhanyítóra sincs szükségünk, hanem csupán egy fogas boronával is alkalmassá tesszük talajunkat a vetőmag befogadására. Ez az eset elő áll akkor, ha a tél nagyon száraz volt s talajunk porhanyó, tiszta, gyommentes. Ilyenkor nem is volna czélszerű porhanyítót alkalmazni, mert a talaj kevés téli nedvességgel bír.

Egész másképp műveljük meg azonban talajunkat akkor, ha az őszi szántás elmaradt. Ilyenkor kénytelenek vagyunk a talajt tavasszal megszántani és pedig lehetőleg a hóolvadás után azonnal; korai tavaszi vetésnél közepmelyen, késői vetésnél először sekélyen s a vetés előtt közepmelyen, alkalmazván egyuttal a szántások között fogas boronát. Arra nézve, hogy ily eljárás nem nyújt oly eredményt, mint az a melynél a talaj ősszel is meg lesz munkálva, a gyakorlat elég példát nyújt. Elkészünk a vetéssel, gyomos lesz a talaj, kedvezőtlen lesz a fizikai állapot s egyáltalán nem juttathatjuk növényeinket oly helyzetbe mely rájuk nézve kedvező lenne.

Talaj művelő eszközeink közül nem csak az említettnek jut fontos szerepe a tavaszi előkészítő munkálatok alkalmával, hanem a hengerek is; alkalmazásba vesszük ezt akkor, ha száraz időjárásokról a csirázást akarjuk előmozdítani s ha a lada talajt a vetőgép munkájára, jobban mondva a vetőgép által tett kerécsapások kivehetőségére alkalmassá akarjuk tenni.

